

krásky slovenska

ROČNÍK XLIV

11/67

KČS 3,50



NA HREBENI LENINOVHO ŠTÍTU

IVAN KLUVÁNEK

12. augusta ráno je opäť jasno. Po včerajšej snehovej víchrici zostal iba čerstvo naviaty sneh pri vchode do jaskynného prístrešku v tábore 2. Máme za sebou tri namáhavé týždne, počas ktorých sme pripravovali cestu k vrcholu, vynášali zásoby potravín a paliva do postupných táborov a aklimatizovali sa pred konečným útokom. V diere, ktorú sme s námahou vyhrabali do snehu priamo v severných zrázoch Leninovho štítu vo výške 5200 m, sme chránení pred lavínami. Lavíny rozbrzdili okolie nášho útulku a vytvorili tu mohutné valy zo snehu a ľadu. Zo stropu jaskyne nám síce kvapká voda za krk, je to však príjemnejšie ako mráz vonku pod stanom, a napokon, knihu sťažností sme zabudli doma.

Skoro ráno opúšťame tábor 2. Od vrcholu nás ešte delí výškový rozdiel 2000 m. Cez ľadovcové zlomy a trhliny razíme stopu v čerstvom snehu smerom k Rozdeľujúcemu štítu. Cítíme, že sa blížíme k hranici 6000 m. Je to naša prvá šesťtisica. Pri pohľade z vrcholu zabúdame na únavu. Nechávame sa unášať krásou nedozerneho mora ští-

tov a ľadovcov. Pod našimi nohami ľadovec Saukdara, vpravo štít Dzeržinského, vľavo Sandal, Šilbe, Muzdžilga, za nimi masív štítu Korženevskej a štítu Komunizmu, najvyššieho vrcholu Sovietskeho sväzu. Všade okolo sa týčia snehobiele štíty. Steny sú zbrázdnené lavínovými dráhami, pripomínajúcimi pišťaly organov, a ako obrovský plaz sa medzi nimi tiahne Fedženkov ľadovec. Svojou 77 kilometrovou dĺžkou predstavuje najdlhší kontinentálny ľadovec zemegule. A za tým všetkým sa rozprestiera celý Pamír až k afgánskym hraniciam. Tam v diaľke, na južnom obzore sú naši kamaráti z expedície na Hindúkuš. Myšlienky nám zalietať k nim. Ako sa im asi darí?

Tábor 3 budujeme v sedle za Rozdeľujúcim štítom, vo výške asi 6100 m. Na malej, vetrom vyfúkanej plošinke staviame s Jarom Slámom a Karlom Heřmanom stan. Neďaleko nás sa zas trápi Ivan Goll, Oldo Kopal a Jirko Šimon. Trvalo nám čosi vyše dvoch hodín, kým sa nám ako-tak podarilo upraviť terén a postaviť stan. Dolu to priemernému turistovi trvá najviac 3-4 minúty.

Vynášanie materiálu do tábora č. 3 vo výške 6100 metrov

Foto Ivan Kluvánek



Pohľad na Leninov štít zo severu

Foto Ivan Kluvánek



V noci na 13. augusta nás budí víchrica. Lomcuje stanom, ohýba tyčky. Netrpezlivo čakáme príchod dňa. Keď napokon prišiel, nemali sme z neho veľa radosi. Strecha stanu sa trepotala vo vetre a plieskala nás po hlave. Stále nárazy vetra zhasínali aj tak nespoľahlivý varič. Zanechali sme nádeje na teplé raňajky a vyteperili sme sa zo stanu. Naši priatelia od susedov sa tiež pripravovali a nahlas preberali taktiku výstupu pre nasledujúce dni. Zastávka pri sovietskom stane urobila škrť cez naše strategicko-taktické úvahy. Mišo Grišnov vzrušene kričí do vysielacky. Kdesi na hrebeni sa stalo nešťastie. Sovietsky horolezec sa pri páde vážne zranil. Ponúkame pomoc a čakáme na ďalšie zprávy. Vyčkávame v závetrí. Zdola sa ozýva bzučanie vrtuľníka. Zrejme sa rozbieha záchranná akcia.

Bolo poludnie, keď sa nám podarilo nadviazať rádiové spojenie so základným táborom a so záchrannou skupinou. Stav zraneného sa našťastie zlepšil natoľko, že pomocou kamarátov môže zostupovať na vlastných nohách. Záchranné družstvo, podporované vrtuľníkom, už sa vydalo na akciu. Našou úlohou je vystupovať naproti skupine so zraneným. Ak budú potrebovať pomoc, radi pomôžeme.

Strmý výšvih, dvíhajúci sa na západnom hrebeni, nám dal poriadne zabráť. Ťažké plecniaky nás vtlačali do zeme. Po dvoch hodinách výstupu sme stretli sprievod so zraneným. Zhora ho zabezpečujú lanami, po obidvoch stranách sa opiera o kamarátov, hlavu i tvár má skrytú v obväzoch. V krátkom rozhovore so záchrancami sa dozvedáme, že našu pomoc nepotrebujú. V sedle, vo výške 6100 m prevezme zraneného záchranný oddiel, sami sa vrátia za nami. Všetko je teda v poriadku, môžeme pokračovať vo výstupe. Krátko popoludní dosahujeme výšku 6500 metrov a zriaďujeme štvrtý tábor. Sme vyčerpaní, sotva vládzeme postaviť stany. Naše pohyby sú malátne, temer nerozprávame. Krásny pohľad na Pamír nás necháva chladných. Vlezieme do stanu, pokúšame sa variť. Benzínový zápach je neznesiteľný. Nasilu jeme polievku, maslo, sucháre. Bolesť v krku sú stále silnejšie. Nepomáhajú ani lieky. Keď sa zotmie, pokúšame sa zaspáť.

14. augusta vstávame na úsvite. Všetko nám ide pomaly, nič od ruky. Znovu sa trápime s varičom a dusíme sa v benzínových výparoch. Pijeme napoly uvarený čaj, s príchutou po handrách namočených v benzíne.

Zostáva nám ešte asi 700 výškových metrov na vrchol. Krok za krokom sa plazíme k cieľu. Kroky sú stále kratšie, dych rýchlejší, mechanicky dvíhame kolená. Je tu iba 39 % vzduchu v porov-

naní s normálnym tlakom doma. Pohľad na zakuklené postavy pripomína scénu z utopistického filmu. Tesne ponad vrchol i naše hlavy prelieta lietadlo typu AN-10. Ani mu nezakývame, pokračujeme vo svojej púti. Posádka lietadla nás však zrejme zbadala. Vystreľujú raketu na pozdrav. Vrchol máme už na dosah, ale radšej tomu neveríme, aby sme neboli sklamaní. Posledné kroky a sme na vrchole. Objímame sa, máme nesmiernu radosť. Akoby švihnutím čarovného prútika padá z nás únava a ľahostajnosť. 7134 metrov! Stočíme na najvyššom bode Transalajského chrbta, tretom najvyššom štíte Sovietskeho sväzu. Naša prvá sedemtisícika!

Účastníci čs. horolezeckej expedície na vrchole Leninovho štítu
Foto Ivan Kluvánek

